แผนที่ชุมชน เมื่อได้รับผลกระทบ

ที่มาของเหมืองถ่านหิน

ในปี 2543 บริษัท 99 ธุวานนท์ จำกัด ยื่นคำขอประทานบัตรทำเหมืองถ่านหินจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เนื้อที่ประมาณ 284 ไร่ 30 ตารางวา มีปริมาณถ่านหินประมาณ 720,000 ตัน ระยะเวลาในการยื่นขอทำสัมปทาน 10 ปี โดยมีชุมชน 2 แห่งที่อยู่ในรัศมี 1 กิโลเมตรจากพื้นที่เหมืองคือ บ้านกะเบอะดินและบ้านขุน รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ระบุว่า ถ่านหินที่ขุดได้จากเหมืองที่อมก๋อยจะใช้เป็นเชื้อเพลิงของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จังหวัดลำปาง

ทิ้งดู เต้ะมี้ ต้นน้ำดีที่อมก๋อย

แผนที่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ ของชุมชนบนดอยสูง

"อมก๋อย" เป็นคำในภาษาลั้วะ แปลว่า ขุนน้ำหรือต้นน้ำ อาณาเขตครอบคลุมพื้นที่บนเทือกเขาถนนธงชัย เป็นผืนป่าอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าและพรรณพืชเฉพาะถิ่น มีแหล่งต้นน้ำสำคัญคือ ห้วยแม่ตื่น ทั้งยังเป็นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโปว์และเป็นแหล่งผลิตอาหารให้จังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือและภาคกลาง

ป่าและน้ำคือทรัพยากรที่คนในชุมชนใช้ร่วมกันเพื่อยังชีพและสร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่ชุมชน นอกจากจะทำไร่หมุนเวียน คนอมก๋อยยังปลูกมะเขือเทศและฟักทองซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญและต้องใช้ "น้ำสะอาด" จากน้ำฝนและลำห้วยเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี

ภายหลังมีการทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เสร็จในเดือนตุลาคม ปี 2554 และจัดประชุมการจัดทำประชาคมหมู่บ้านในปี 2552 โดยไม่ชี้แจงถึงผลกระทบของเหมืองถ่านหินต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบและในเดือนพฤษภาคม ปี 2562 ชุมชนในพื้นที่รวมตัวยื่นจดหมายและข้อเรียกร้องให้ยุติโครงการฯ ถึงนายอำเภออมก๋อย โดยยกผลกระทบต่อวิถีชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ผลกระทบด้านสุขภาพที่จะเกิดขึ้นจากมลพิษทางอากาศ การปนเปื้อนในแหล่งน้ำโดยเฉพาะน้ำทิ้งจากเหมืองที่มีสภาพเป็นกรด (Acid Mine Drainage; AMD) ตลอดจนการทำลายระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

รถบรรทุกวิ่งเข้า-ออกทุกวัน และใช้ถนนร่วมกับชุมชน อาจมีความเสี่ยงทำให้เกิดอุบัติเหตุในการเดินทาง ฝุ่นฟุ้งกระจายจากรถบรรทุกถ่านหิน

เปิดเหมืองโดยวิธีการทำเหมืองหาบ หรือเหมืองเปิด โดยจะใช้เครื่องจักรกลหนักเริ่มต้นเปิดการทำเหมือง ใช้วิธีการทำเหมืองแบบขั้นบันได

เขตเหมือง

แอ่งกะเบอะดิน พบค้นพบแร่ถ่านหิน เกรดซับบิทูมินัส (Sub-Bituminous Coal)
มีอาณาเขตอยู่ในบ้านกะเบอะดิน อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าอมก๋อย)
เป็นเขตป่าเพื่อเศรษฐกิจ (E-Zone) มีการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์
ในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในลุ่มน้ำปิงตอนบน ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 3

วัวกินน้ำเสียจากเหมือง วัวไม่มีน้ำกิน

มีเจ้าของวัว 12 ราย วัว 167 ตัว
ในเขตเหมืองมีวัว 10 ตัว
คนเลี้ยง 3 ราย
(*ข้อมูลเมื่อกันยายน ปี 2563)

มะเขือเทศ พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ต้องใช้น้ำมากซึ่งจะถูกส่งไปกระจายต่อที่เชียงใหม่ ลำพูน และกรุงเทพมหานคร

เลี้ยงผีนาหรือเสี้ยนผีนา จะทำ 2 ครั้งคู่ หลังเพาะปลูก และช่วงข้าวตั้งท้อง เพื่อขอให้ได้ผลผลิตและราคาดี

ไม่มีน้ำใช้ในพื้นที่เพาะปลูก หรือเกิดน้ำเสีย

ฟักทองจะผลิดอกจำเป็นต้องได้น้ำตลอด

ห้วยผาขาว

ทางโครงการจะมีการเบี่ยงเบนทางน้ำ ทำให้ส่งผลกระทบต่อลำน้ำเดิม โดยได้ออกแบบสร้างคลองผันน้ำเพื่อที่จะเบี่ยงเบนทางน้ำเดิม และสร้างคลองดาดคอนกรีตในการสร้างคลอง จะมีทั้งการขุดและถมดินโดยมีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการย้ายทางน้ำสาธารณะ เช่น ขออนุญาตปิดกั้น ทำลาย หรือทำให้เสื่อมประโยชน์แก่ทางน้ำสาธารณะ ผ่านหนังสือแสดงความยินยอม ลงนามโดยผู้ใหญ่บ้านและกำนัน รวมถึงนายอำเภอ ส่งไปถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่เดือนมีนาคม ปี 2553 (10 ปีที่ผ่านมา)

สัญลักษณ์

- วัตถุโบราณ
- บ่อน้ำ
- นา
- แหล่งสัตว์น้ำ
- แหล่งเลี้ยงวัว
- ต้นไม้ใหญ่
- แหล่งปลูกกะหล่ำ
- แหล่งปลูกมะเขือเทศ
- แหล่งปลูกฟักทอง
- พืชพรรณธรรมชาติ
- พิธีกรรมเลี้ยงผีนา
- ป่าจิตวิญญาณ
- อนามัย, สาธารณสุข
- หมู่บ้าน
- โรงเรียน
- ศูนย์เด็กเล็ก
- โบสถ์
- วัด
- รถขนส่งนักเรียน
- รถขนส่งพืชผัก
- รถมอ-เตอร์ไซค์
- แม่น้ำสายหลัก
- แม่น้ำสายย่อย
- ถนน

*ข้อมูลอ้างอิง:
รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบฉบับสมบูรณ์
โครงการทำเหมืองแร่ถ่านหินคำขอประทานบัตร 1/2543
ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
ของบริษัท 99 ธุวานนท์ จำกัด
จัดทำโดย บริษัท ทอพ-คลาส คอนซัลแทนท์ จำกัด
บริษัทที่ให้คำปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม
แล้วเสร็จเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2554
รายงานเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการขอประทานบัตร
การทำเหมืองแร่จาก กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
กำหนดโดย พ.ร.บ.เหมืองแร่ พ.ศ.2510